

Układ równań stanu / transmitancja – własności obiektu

$$\begin{bmatrix} \dot{x}_1(t) \\ \dot{x}_2(t) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -a_1 & a_2 \\ b_1 & -b_2 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1(t) \\ x_2(t) \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} u_1(t) \\ u_2(t) \end{bmatrix}$$

$$s^2 + (a_1 + b_2)s + a_1b_2 - b_1a_2 = 0$$

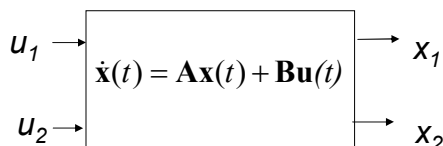
$s\mathbf{x}(s) = \mathbf{A}\mathbf{x}(s) + \mathbf{B}\mathbf{u}(s)$ $\mathbf{x}(s) = (s\mathbf{I} - \mathbf{A})^{-1}\mathbf{B}\mathbf{u}(s)$ $\mathbf{x}(s) = \mathbf{G}(s)\mathbf{u}(s)$	$\begin{cases} (s + a_1)x_1(s) = a_2x_2(s) + u_1(s) \\ (s + b_2)x_2(s) = b_1x_1(s) + u_2(s) \end{cases}$ $\begin{cases} M_1(s)x_1(s) = a_2x_2(s) + u_1(s) \\ M_2(s)x_2(s) = b_1x_1(s) + u_2(s) \end{cases}$ $x_1(s) = \frac{M_2(s)}{M(s)}u_1(s) + \frac{a_2}{M(s)}u_2(s)$ $x_2(s) = \frac{b_1}{M(s)}u_1(s) + \frac{M_1(s)}{M(s)}u_2(s)$ $M(s) = M_1(s)M_2(s) - b_1a_2$
--	--

$$s^2 + (a_1 + b_2)s + a_1b_2 - b_1a_2 = 0$$

2

Układ równań stanu / transmitancja – „struktura” obiektu

$$\begin{bmatrix} \dot{x}_1(t) \\ \dot{x}_2(t) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -a_1 & a_2 \\ b_1 & -b_2 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1(t) \\ x_2(t) \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} u_1(t) \\ u_2(t) \end{bmatrix}$$

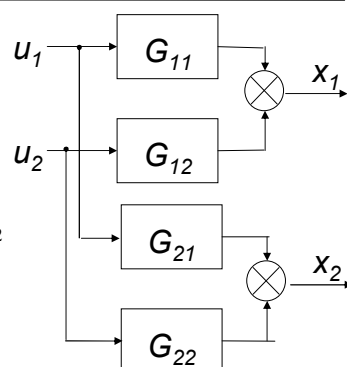
$$X_1(s) = \frac{s+b_2}{M(s)}U_1(s) + \frac{a_2}{M(s)}U_2(s)$$

$$X_2(s) = \frac{b_1}{M(s)}U_1(s) + \frac{s+a_1}{M(s)}U_2(s)$$

$$M(s) = s^2 + (a_1 + b_2)s + a_1b_2 - b_1a_2$$

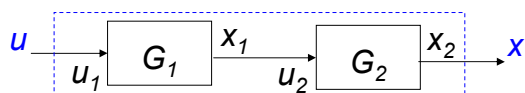
$$X_1(s) = G_{11}(s)U_1(s) + G_{12}(s)U_2(s)$$

$$X_2(s) = G_{21}(s)U_1(s) + G_{22}(s)U_2(s)$$

3

Transmitancja - połączenia elementarne

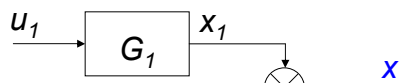

$$X = G_1 G_2 U$$

$$X_1 = G_1 U_1$$

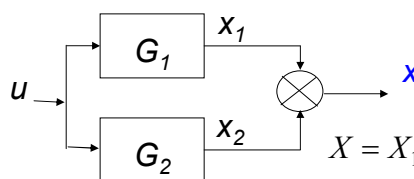
$$X_2 = G_2 U_2 = G_2 X_1$$

$$X_2 = G_1 G_2 U_1$$

$$X = X_1 + X_2$$

$$X = G_1 U_1 + G_2 U_2$$

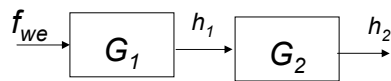
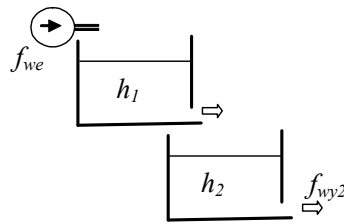
$$X = X_1 + X_2$$

$$X = G_1 U + G_2 U$$

$$X = (G_1 + G_2)U$$

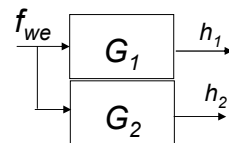
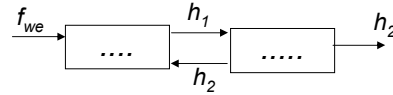
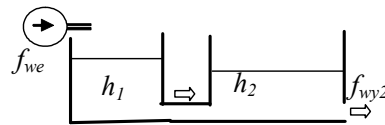
4

Kaskady niewspółdziałające i współdziałające

$$h_1(s) = \frac{\dots}{M_1(s)} f_{we}(s)$$

$$h_2(s) = \frac{\dots}{M_1(s)M_2(s)} f_{we}(s)$$

$$h_1(s) = \frac{\dots}{M(s)} f_{we}(s)$$

$$h_2(s) = \frac{\dots}{M(s)} f_{we}(s)$$

$$M(s) = M_1(s)M_2(s) + k$$

5

Człon inercyjny

$$a_1 \dot{x}(t) + a_0 x(t) = b_0 u(t)$$

$$G(s) = \frac{k}{Ts + 1}, T > 0$$

$$G(s) = \frac{b_0}{a_1 s + a_0} = \frac{b_0}{a_0 \left(\frac{a_1}{a_0} s + 1 \right)}, k = \frac{b_0}{a_0}, T = \frac{a_1}{a_0}$$

r.s.: $a_0 x = b_0 u \rightarrow x = b_0 u / a_0$ $\lim_{s \rightarrow 0} s \frac{k}{Ts + 1} \frac{u_k}{s} = k u_k$ $, u(t) = u_k$

r.ch.: $a_1 s + a_0 = 0 \rightarrow s_1 = -\frac{a_0}{a_1}$ $Ts + 1 = 0 \rightarrow s_1 = -\frac{1}{T}$ $s_1 < 0 \rightarrow T > 0$

Rozwiązanie ogólne dla u_k :

a) $x_s(t) = A e^{s_1 t} = A e^{(-1/T)t}$

b) $x_w(t) = b_0 u_k / a_0 = k u_k$

$$x(t) = A e^{(-1/T)t} + k u_k$$

Odpowiedź skokowa:

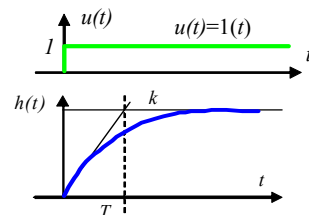
c) $u_k = 1$

$$x(t) = -k e^{(-1/T)t} + k$$

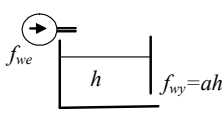
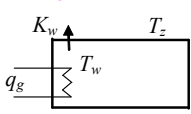
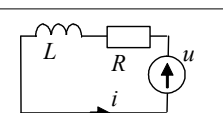
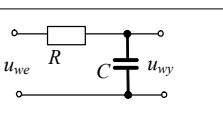
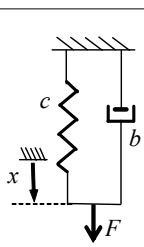
$$x(t) = k(1 - e^{(-1/T)t})$$

d) $u(0)=0, x(0)=0$

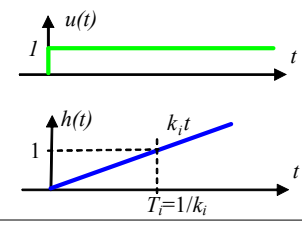
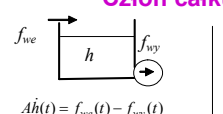
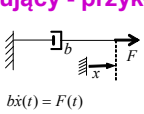
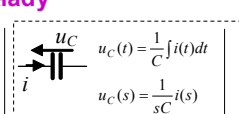
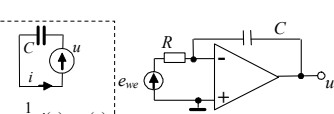
$$0 = A e^{-1/T \cdot 0} + k \rightarrow A = -k$$

6

Człon inercyjny - przykłady		
 $A\dot{h}(t) = f_{we}(t) - ah(t)$ $h(s) = \frac{1}{As + a} f_{we}(s)$ $k = \frac{1}{a}$ $T = \frac{A}{a} > 0$ <p>Gdy $A \uparrow$, to ...</p>	 $C_V \dot{T}_w(t) = q_g(t) - K_{cw}(T_w(t) - T_z(t))$ $T_w(s) = \frac{1}{C_V s + K_{cw}} q_g(s) + \frac{K_{cw}}{C_V s + K_{cw}} T_z(s)$ $k = \frac{1}{K_{cw}}$ $T = \frac{C_V}{K_{cw}} > 0$ <p>Gdy $K_{cw} \uparrow$, to ... Gdy $V \uparrow$, to ...</p>	$G(s) = \frac{k}{Ts + 1}, T > 0$ <p>Obiekty z samowyrównywaniem</p>
 $sLi(s) + Ri(s) = u(s)$ $i(s) = \frac{1}{sL + R} u(s)$	 $u_{wy}(s) = \frac{1}{sC} \frac{u_{we}(s)}{R + 1/(sC)}$ $u_{wy}(s) = \left(\frac{1}{sCR + 1} \right) u_{we}(s)$	 $b\dot{x}(t) + cx(t) = F(t)$ $x(s) = \frac{1}{sb + c} F(s)$

7

Człon całkujący		
$a_1 \dot{x}(t) = b_0 u(t)$ $G(s) = \frac{b_0}{a_1 s}, T_i = \frac{a_1}{b_0}$	$G(s) = \frac{1}{T_i s} = k_i \frac{1}{s}$	
r.s.:	$\lim_{s \rightarrow 0} s \frac{1}{T_i s} \frac{u_k}{s} = \infty$	$u(t) = u_k$
r.ch.: $a_1 s = 0 \rightarrow s = 0$	$\lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{T_i s} 1 = \frac{1}{T_i}$	$u(t) = \delta(t)$
Rozwiązanie ogólne dla u_k : a) $x(t) = k_i \int u_k dt + x_0$ Odpowiedź skokowa: b) $u_k = 1$ c) $u(0) = 0, x(0) = 0$ $0 = k_i t + x_k$	$x(t) = k_i u_k t + x_0$ $x(t) = k_i t$	
Człon całkujący - przykłady		
 $A\dot{h}(t) = f_{we}(t) - f_{wy}(t)$ $h(s) = \frac{1}{As} f_{we}(s) - \frac{1}{As} f_{wy}(s)$	 $b\ddot{x}(t) = F(t)$ $x(s) = \frac{1}{sb} F(s)$	 $u_C(t) = \frac{1}{C} \int i(t) dt$ $u_C(s) = \frac{1}{sC} i(s)$ $\left(u_C(t) = \frac{1}{C} q(t) \right)$
	 $\frac{1}{sC} i(s) = u(s)$ $i(s) = sCu(s)$ $u_{wy} = \frac{-1}{sRC} u_{we}$	

8

Człon oscylacyjny

$$a_2 \ddot{x}(t) + a_1 \dot{x}(t) + a_0 x(t) = b_0 u(t)$$

$$G(s) = \frac{b_0}{a_2 s^2 + a_1 s + a_0} = \frac{b_0}{a_2 \left(s^2 + \frac{a_1}{a_2} s + \frac{a_0}{a_2} \right)} = \frac{b_0}{a_0 \left(\frac{a_2}{a_0} s^2 + \frac{a_1}{a_0} s + 1 \right)}$$

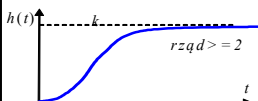
Jeśli $a_0/a_2 > 0$, to: $\omega_n^2 = \frac{a_0}{a_2}$, $2\xi\omega_n = \frac{a_1}{a_2}$, $k_1 = \frac{b_0}{a_2}$ $T^2 = \frac{a_2}{a_0}$, $2\xi T = \frac{a_1}{a_0}$, $k = \frac{b_0}{a_0}$

r.s.: $a_0 x = b_0 u$ $\lim_{s \rightarrow 0} s \frac{k_1}{s^2 + 2\xi\omega_n s + \omega_n^2} \frac{u_0}{s} = \frac{k_1 u_0}{\omega_n^2}$, $u(t) = u_0$

r.ch.: $a_2 s^2 + a_1 s + a_0 = 0 \rightarrow s_1, s_2$ $s^2 + 2\xi\omega_n s + \omega_n^2 = 0$ $T^2 s^2 + 2\xi T s + 1 = 0$

$\text{Im}(s_i) = 0$, $\text{Re}(s_i) < 0$

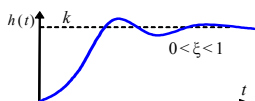
$\frac{k}{(T_1 s + 1)(T_2 s + 1)}$ $G(s) = \frac{b_0}{a_2(s-s_1)(s-s_2)}$ $\frac{k_1}{s^2 + 2\xi\omega_n s + \omega_n^2}$

$h(t)$

$z \geq 2$

Człon inercyjny II rzędu

$h(t)$

$0 < \xi < 1$

Człon oscylacyjny znormalizowany ✱

$$\frac{\omega_n^2}{s^2 + 2\xi\omega_n s + \omega_n^2}, \omega_n > 0$$

$$\frac{1}{T_n^2 s^2 + 2\xi T_n s + 1}, T_n > 0$$

$$\frac{\sigma^2 + \omega_r^2}{s^2 + 2\sigma s + \sigma^2 + \omega_r^2}$$

$s_1 = -\xi\omega_n + \omega_n\sqrt{\xi^2 - 1}$ $s_2 = -\xi\omega_n - \omega_n\sqrt{\xi^2 - 1}$	<p>Gdy $\xi^2 - 1 < 0$</p> <p>gdzie:</p> $\alpha = -\xi\omega_n$ $\omega_r = \omega_n\sqrt{1 - \xi^2}$	$s_1 = -\sigma + j\omega_r$ $s_2 = -\sigma - j\omega_r$ <p>gdzie:</p> $\sigma = \xi\omega_n$ $\omega_r = \omega_n\sqrt{1 - \xi^2}$
--	---	---

$$\frac{\sigma^2 + \omega_r^2}{s^2 + 2\sigma s + \sigma^2 + \omega_r^2} = \frac{(\xi\omega_n)^2 + (\omega_n\sqrt{1 - \xi^2})^2}{s^2 + 2\xi\omega_n s + (\xi\omega_n)^2 + (\omega_n\sqrt{1 - \xi^2})^2} = \frac{\omega_n^2}{s^2 + 2\xi\omega_n s + \omega_n^2}$$

Człon oscylacyjny - przykłady

$$sLi(s) + Ri(s) + \frac{1}{sC}i(s) = u(s)$$

$$\frac{i(s)}{u(s)} = \frac{sC}{s^2LC + sRC + 1}$$

$$m\ddot{x}(t) + b\dot{x}(t) + cx(t) = F(t)$$

$$\frac{x(s)}{F(s)} = \frac{1}{ms^2 + bs + c}$$

$$G(s) = \frac{k_1}{s^2 + 2\xi\omega_n s + \omega_n^2}, \omega_n > 0$$

$$G(s) = \frac{k}{T_n^2 s^2 + 2\xi T_n s + 1}, T_n > 0$$

$$\begin{cases} A_1 \dot{h}_1(t) = f(t) - a_1 h_1(t) \\ A_2 \dot{h}_2(t) = a_1 h_1(t) - a_2 h_2(t) \end{cases}$$

$$\frac{h_2(s)}{f(s)} = \frac{1}{(A_1 s + a_1)(A_2 s + a_2)}$$

$$\xi > 1$$

$$\begin{cases} A_1 \dot{h}_1(t) = f(t) - a_1(h_1(t) - h_2(t)) \\ A_2 \dot{h}_2(t) = a_1(h_1(t) - h_2(t)) - a_2 h_2(t) \end{cases}$$

$$\frac{h_2(s)}{f(s)} = \frac{a_1}{(A_1 s + a_1)(A_2 s + a_1 + a_2) - a_1^2}$$

$$\xi = ?$$

$$\xi = ?$$

11

Człon proporcjonalny

$$a_0 x(t) = b_0 u(t)$$

$$G(s) = k, \quad k = \frac{b_0}{a_0}$$

$$G(s) = k$$

r.s.: $a_0 x = b_0 u$

r.ch.: $x(t) = k u(t)$

Odpowiedź skokowa:

a) $u_k = 1$

b) $u(0)=0, x(0)=0$

Człon proporcjonalny - przykłady

$$u_R(t) = Ri(t)$$

$$\frac{u_R(s)}{i(s)} = R$$

$$u_{wy}(t) = \left(\frac{R_2}{R_1 + R_2} \right) u_{we}(t)$$

$$\frac{u_{wy}(s)}{u_{we}(s)} = \frac{R_2}{R_1 + R_2}$$

$$\begin{cases} 0 = c_1 x_1(t) + c_2 (x_1(t) - x_2(t)) \\ F(t) = c_2 (x_2(t) - x_1(t)) \end{cases}$$

$$x_1 = \frac{F}{c_1}, \quad x_2 = \frac{c_1 + c_2}{c_1 c_2} F$$

$$p_p(t) = (R + R_z) f(t)$$

$$f = \frac{1}{R + R_z} p_p$$

12

Człon różniczkujący

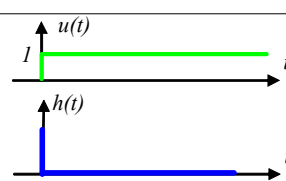
$a_0 x(t) = b_1 \dot{u}(t)$
 $G(s) = T_d s, \quad T_d = \frac{b_1}{a_0}$

r.s.: $a_0 x = 0$
 r.ch.:

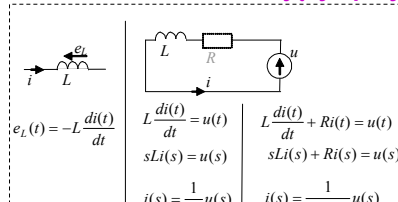
Odpowiedź skokowa: $x(t) = T_d \delta(t)$

a) $u_k = 1$
 b) $u(0)=0, x(0)=0$

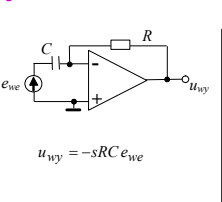
$G(s) = T_d s$

Człon różniczkujący - przykłady

$e_L(t) = -L \frac{di(t)}{dt}$
 $L \frac{di(t)}{dt} = u(t)$
 $sLi(s) = u(s)$
 $i(s) = \frac{1}{sL} u(s)$

$u_{wy} = -sRC u_{we}$

13

Podstawowe obiekty (człony) dynamiki

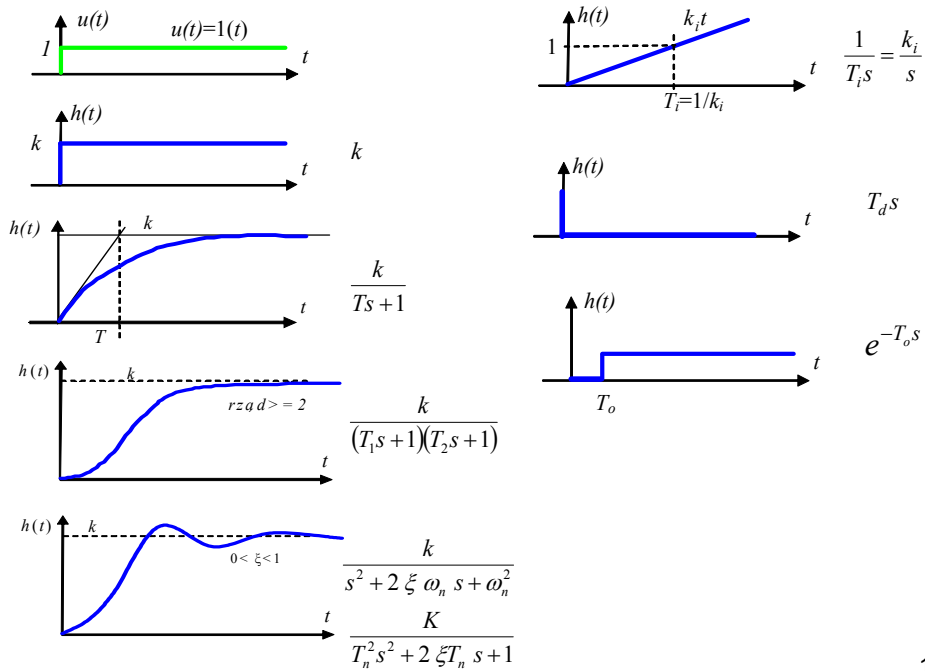
$a_0 x(t) = b_0 u(t)$ $G(s) = k$	<p> k, k_l – współczynniki wzmocnienia członu T – stała czasowa T_o – opóźnienie T_i – czas całkowania T_d – czas różniczkowania ω_n – pulsacja drgań własnych nietłumionych T_n – okres drgań własnych nietłumionych (współczynnik okresu drgań własnych) $\omega_n = \frac{1}{T_n}, \quad \omega_n = 2\pi f = \frac{2\pi}{T}$ ξ – współczynnik tłumienia względnego </p>
$a_1 \dot{x}(t) + a_0 x(t) = b_0 u(t)$ $G(s) = \frac{k}{Ts + 1}, T > 0$	
$\ddot{x}(t) + 2\xi\omega_n \dot{x}(t) + \omega_n^2 x(t) = b_0 u(t)$ $G(s) = \frac{k_l}{s^2 + 2\xi\omega_n s + \omega_n^2}, \omega_n > 0$ $G(s) = \frac{k}{T_n^2 s^2 + 2\xi T_n s + 1}, T_n > 0$	
$a_1 \dot{x}(t) = b_0 u(t)$ $G(s) = \frac{1}{T_i s}$	
$a_0 x(t) = b_1 \dot{u}(t)$ $G(s) = T_d s$	

$G(s) = \frac{L(s)}{M(s)}$

$x(t) = u(t - T_0)$
 $G(s) = e^{-T_0 s}$

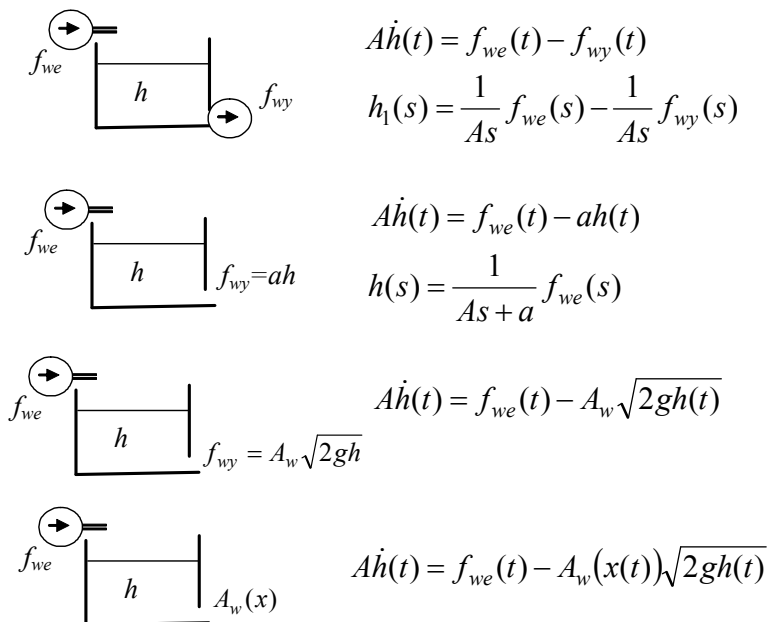
14

Odpowiedzi skokowe członów podstawowych

15

Przykłady obiektów

16

Człony o zadanych parametrach

1) Człony inercyjny z biegunem s_1 :

$$G(s) = \frac{a}{s - s_1} = \frac{a}{-s_1 \left(\frac{1}{-s_1} s + 1 \right)} = \frac{k}{Ts + 1}$$

a) wzmocnienie członu inercyjnego = 1

$$k = 1 \rightarrow \frac{a}{-s_1} = 1 \rightarrow a = -s_1$$

b) wzmocnienie układu K_0 :

$$\lim_{s \rightarrow 0} sG(s) \frac{1}{s} = K_0 \rightarrow \frac{a}{-s_1} = K_0 \rightarrow a = \dots$$

2) Człony oscylacyjny o tłumieniu* $\frac{1}{2}$ i pulsacji** 2:

$$G(s) = \frac{a}{s^2 + 2\xi\omega s + \omega^2} = \frac{a}{s^2 + 2s + 4}$$

$$= \frac{a}{(s - s_1)(s - s_2)} = \frac{b}{(T_1s + 1)(T_2s + 1)}$$

a) wzmocnienie członu oscylacyjnego = 1

$$a = 1$$

b) wzmocnienie układu K_0 :

$$\lim_{s \rightarrow 0} sG(s) \frac{1}{s} = K_0 \rightarrow \frac{a}{\omega^2} = K_0 \rightarrow a = \dots$$

3) Człony oscylacyjny o tłumieniu $\frac{1}{2}$ i okresie** 2:

$$G(s) = \frac{a}{T^2s^2 + 2\xi Ts + 1} = \frac{a}{4s^2 + 2s + 1}$$

a) wzmocnienie członu oscylacyjnego = 1

$$a = 1$$

b) wzmocnienie układu K_0 :

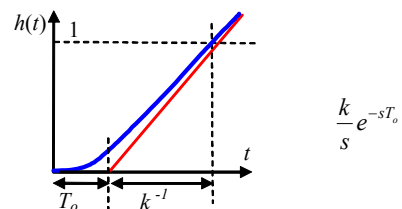
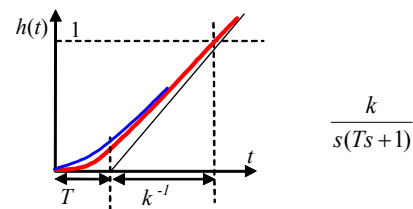
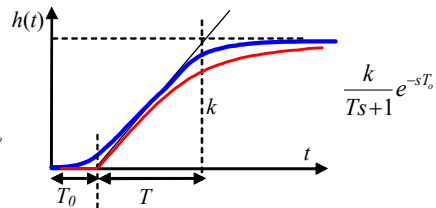
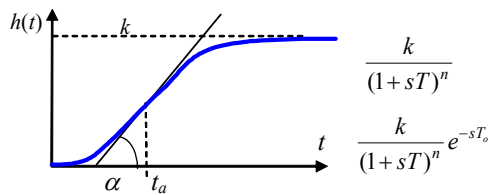
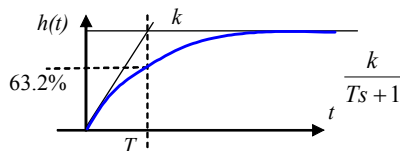
$$\lim_{s \rightarrow 0} sG(s) \frac{1}{s} = K_0 \rightarrow a = K_0$$

* tłumienie - współczynnik tłumienia względnego

** pulsacja/okres - pulsacja/okres drgań własnych nietłumionych

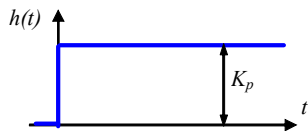
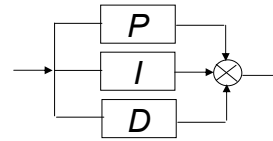
17

Identyfikacja modelu na podstawie odpowiedzi na wymuszenie skokowe

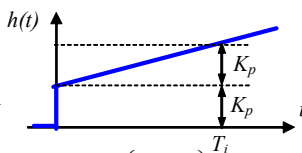

18

Regulator PID – odpowiedzi skokowe

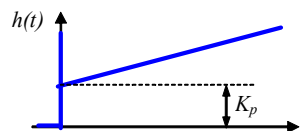
$$P : K_p$$

$$PI : K_p \left(1 + \frac{1}{T_i s} \right)$$

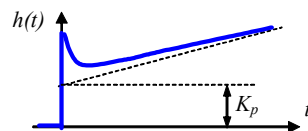

$$PD : K_p (1 + T_d s)$$

$$PID : K_p \left(1 + \frac{1}{T_i s} + T_d s \right)$$

idealny

$$PID : K_p \left(1 + \frac{1}{T_i s} + \frac{T_d s}{T_s + 1} \right)$$

rzeczywisty